

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА

Посланичка група Зелено-леви фронт, Не давимо Београд
7. март 2024. године

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 07.03.2024

12:38

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	011-727/24	24	

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 99. ст 1. т. 7. и члана 107. ст. 1. Устава Републике Србије, члана 40. ст. 1. т. 1. Закона о Народној скупштини и чл. 150. ст. 1. Пословника Народне скупштине подносимо **Предлог закона о изменама Закона о оглашавању**.

За представника предлагача одређујемо народну посланицу доц. др Биљану Ђорђевић.

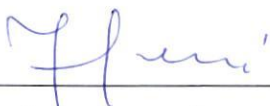
НАРОДНИ/Е ПОСЛАНИЦИ/Е

Радомир Лазовић

доц. др Биљана Ђорђевић

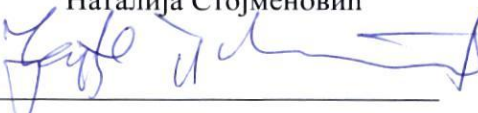
проф. др Јелена Јеринић

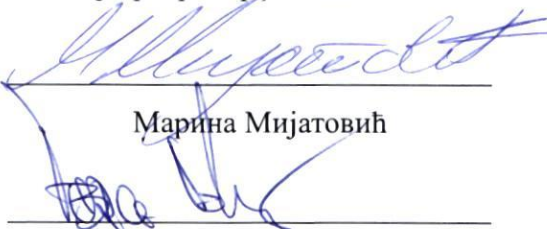
Роберт Козма

Наталија Стојменовић

проф. др Ђорђе Павићевић

Марина Мијатовић

Добрица Веселиновић

доц. др Растислав Динић

Богдан Радовановић

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О ОГЛАШАВАЊУ

Члан 1.

У Закону о оглашавању (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 6/16 и 52/19) члан 54. мења се и гласи:

„Забрана оглашавања игара на срећу

Члан 54.

Забрањено је оглашавање класичних и посебних игара на срећу укључујући свако истицање жига или друге ознаке приређивача игара на срећу, у смислу закона који уређује игре на срећу.

Забрањено је истицање жига или друге ознаке приређивача игара на срећу и у огласној поруци којом се не оглашава приређивач игара на срећу, укључујући и огласну поруку којом се оглашава спонзорисана активност.

Забрана из става 1. и 2. овог члана односи се и на сва лица повезана са приређивачем игара на срећу, односно на задужбине и фондације које су основане од стране приређивача игра на срећу и/или са њиме повезаних лица, ако се име, жиг или друга ознака тог повезаног лица, задужбине и фондације може на било који начин повезати са именом, жигом или другом ознаком приређивача игара на срећу.

Забрањено је пружање продајних подстицаја за учествовање у играма на срећу (бесплатни кредити, бонуси или друга средства за учествовање у играма на срећу понуђена учесницима без накнаде).

Објект у коме се приређују игре на срећу не сме на својој спољашности да садржи ликове, звучне или покретне, светлосне (трепћуће) ефекте или било који други атрактиван садржај који би привлачио пажњу јавности, односно поред података самог приређивача игара на срећу, који морају да буду наведени тако да не привлаче пажњу јавности, на спољашности објекта обавезно је приказивати упозоравајуће поруке о штетности зависности од коцке и оглашавајуће поруке акредитованих установа које се баве борбом против болести зависности и то у сразмери већој од оне у којој су приказан подаци приређивача игара на срећу.

Забрањено је на спољашности објекта у коме се приређују игре на срећу приказивати било какав садржај осим оног чије је приказивање изричито дозвољено одредбом става 5. овог члана.

Одредбе става 5. и 6. овог члана примењују се и на просторије у којима се приређују игре на срећу, а које се налазе у објектима који се не користе искључиво за потребе приређивања игара на срећу (у тржним центрима и сличним објектима).

Не сматра се оглашавањем из става 1. овог члана навођење података о облицима игара на срећу које нуди приређивач игара на срећу ако се то чини искључиво путем његове интернет странице или унутар објекта, односно просторија који се користе за потребе приређивања игара на срећу.

Приређивач игара на срећу мора да обезбеди да његовој интернет страници из става 8. овог члана не могу приступити лица млађа од 18 година.

Навођење података о облицима игара на срећу које нуди приређивач игара на срећу на својој интернет страници, односно унутар објекта и просторија које се користе за приређивање игара на срећу мора да испуњава следеће услове:

- 1) не сме да садржи неосноване изјаве о шансама за добитак или приходима који учесници могу да очекују у играма на срећу;
- 2) не сме да сугерише да вештина може утицати на исход игре уколико то није случај;
- 3) не сме да природом садржаја врши посебан притисак ради учествовања у играма на срећу или омаловажавања неучествовања (охрабрујући учеснике у играма на срећу да поврате губитак и сл.);
- 4) не сме да представља учествовање у играма на срећу као друштвено пожељно или повезује учествовање у играма на срећу са успехом или положајем у друштву;
- 5) не сме да сугерише да учествовање у играма на срећу може представљати начин решавања друштвених, професионалних или личних проблема;
- 6) не сме да посредно или непосредно буде усмерено на децу или малолетнике;
- 7) не сме да сугерише да учествовање у играма на срећу може представљати замену за запослење, решење финансијских проблема или финансијску инвестицију.“

Члан 2.

Члан 55. мења се и гласи:

„Оглашавање борбе против болести зависности од игара на срећу

Члан 55.

Забране и ограничења прописана овим законом за оглашавање игара на срећу, не односе се на оглашавање које има за циљ превенцију болести зависности од игара на срећу, односно помоћ лицима која пате од ове болести.

У оглашавању из става 1. овог члана није дозвољено користити жиг или другу ознаку приређивача игара на срећу.“

Члан 3.

Наслов изнад члана и члан 56. бришу се.

Члан 4.

Чл. 68 мења се гласи:

„Забрана спонзорства приређивача игара на срећу

Приређивач игара на срећу не може да спонзорише медије, програмске садржаје, спортисте, спортске клубове, спортска такмичења, укључујући и спонзорисање појединачна, односно учесника тих манифестација.

Приређивач игара на срећу не може да спонзорише децу или малолетнике, њихове активности, као ни лица или активности чију публику претежно чине деца или малолетници.

У случајевима спонзорства које није забрањено у смислу става 1. овог члана није дозвољено коришћење пословног имена и жига приређивача игара на срећу.

Одредбе става 1. до 3. овог члана примењују се и на сва лица повезана са приређивачем игара на срећу, односно на задужбине и фондације које су основане од стране приређивача игра на срећу и/или са њиме повезаних лица, ако се име, жиг или друга ознака тог повезаног лица, задужбине и фондације може на било који начин повезати са именом, жигом или другом ознаком приређивача игара на срећу.“

Члан 5.

У члану 78. став 1. тачка 24) мења се и гласи:

„24) оглашава наградне игре супротно члану 54. и 55. овог закона.“

У члану 78. став 1 тачка 36) мења се и гласи:

„36) спонзорише медије, спортисте, спортске клубове, спортска такмичења, укључујући и спонзорисање појединаца, односно учесника тих манифестација, као и децу и малолетнике, односно користи име и жиг приређивача игара на срећу супротно члану 68. овог закона.“

Члан 6.

Овај закон ступа осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се се по истеку три месеца од дана ступања на снагу.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона налази се у члану 99. ст. 1. т. 7. Устава Републике Србије који предвиђа да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије, а у складу са чланом Члан 107. ст. 1. предвиђа да право предлагања закона, других прописа и општих аката имају сваки народни посланик, Влада, скупштина аутономне покрајине или најмање 30.000 бирача.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У последњих неколико година довољно је само прошетати се улицама било ког града у Србији и суочити се неизбежним присуством места у којима се нуде различити облици игара на срећу. На спортско клађење, рулет, најразличитије облике коцке позивају нас позната лица са билборда, али сада и са малих екрана наших телевизора, укључујући ту и канале са националним фреквенцијама, па и сам јавни радио-дифузни сервис. Просто је невероватно како је један порок и то порок који има изузетно штетне последице по здравље људи, али и по друштво у целини успео да у тој мери заузме наш јавни простор.

Нажалост, овакав пословни успех приређивача игара на срећу и продор у свакодневицу српског друштва у огромној мери одговоран законодавац који је за такво стање обезбедио кључне предуслове. Да би у контекст ставили распрострањеност игара на срећу у Србији довољно је да наведемо примера ради, да према подацима Удружења приређивача игара на срећу у Србији има 2.900 спортских кладионица, што је 3 пута више посматрано по глави становника него што је то случај у Италији¹, 5 пута више него у Великој Британији² или чак 6 пута више него у Шпанији.³

Неко би могао да помисли да би једноставан одговор за борбу против порока коцке била потпуна забрана приређивања игара на срећу, од које би били изузети само државна лутрија или казина са посебним дозволама и то само за стране држављане, као што је то био случај у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, чијим је кривичним законодавством коцкање било и инкриминисано као кривично дело.⁴ Историја нас учи да су овакве опште забране по правилу неуспешне, односно да за последицу имају прелазак коцкања из легалних у нелегалне токове (где је, додуше у домену једног другог порока прохибиција у САД вероватно најупечатљивији пример неуспеха такве политике), што потврђују и искуства држава које су се определиле за овакав приступ у савремено доба. У Европи, суочена са огромном распрострањеношћу пре све спортског клађења, Албанија је 2018. године увела потпуну забрану приређивања игара на срећу (уз неке ретке изузетке), али та држава после 5 година разматра њихову поновну легализацију, пре свега услед чињенице да овај порок није сузбијен већ да је само прешао у незаконите оквире.⁵ Поред наведеног, апсолутне забране коцке бивају

¹ Види: https://www.statista.com/statistics/1172148/sports-betting-facilities-by-region/?fbclid=IwAR0ch_E7rWxs6FpcRAozSniEJ9wOC6RJpHmSqT0UQrKkjIPYiLPEohZ6Z0

² Види: https://www.gamblingcommission.gov.uk/statistics-and-research/publication/industry-statistics-july-2022-revision?fbclid=IwAR3BbJJSNOZeRhv4y0cmqw9B0T2PxlnunrgrG2JgubxlqKLZvXtOs_iCeTM

³ Види: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2019-003588_EN.html

⁴ Види: чл. 305 Кривичног законика СФРЈ, *Службени лист ФНРЈ* бр. 30/59, 11/62, 31/62, 37/62, *Службени лист СФРЈ* бр. 15/65, 15/67, 20/69, 6/73, 11/73.

⁵ Види: <https://www.karanovicpartners.com/news/albanian-draft-law-on-gambling/>

обесмишљене услед могућности које пружају модерне технологије. Забрану приређивања игара на срећу на територији одређене државе могуће је са лакоћом заобићи преласком на *on-line* коцкање коришћењем услуга које пружају стране компаније. Чак и покушаји блокаде приступа интернет страницама неће дати жељени резултат услед могућности да појединци за те потребе користе виртуалне приватне мреже (VPN). Стога се као логичан правац деловања намеће увођење мера којима би се коцкање svelo на ону меру којом би се минимизовале све оне штетне последице које оно има по друштво и појединце у њему.

Када говоримо о штети до које ова појава доводи важно је приметити да је коцкање активност која може изазвати код појединаца медицински поремећај који се у Међународној класификацији болести карактерише као “патолошко коцкање” (Ф63.0). Ово је најзаступљенија нехемијска зависност (хемијске зависности су зависности од алкохола и наркотика, хемијских супстанци). Због тога што људи често када се говори о зависностима размишљају искључиво о хемијским, коцкање посматрају на други начин. Ипак патолошко коцкање има све карактеристике као и хемијска зависност, те су неки од критеријума за дијагностиковање овог поремећаја губитак контроле понашања, преокупираност коцкањем, немогућност престанка и ризиковање односа са блиским људима, као и уласци у дугове.⁶ Последња два од наведених критеријума (а има их још) који су последица свих других посебно су деструктивни не само за особу са патолошким коцкањем, већ и читаве породице, које се распадају, неретко улазе колективно у сиромаштво када цела породица мора да враћа дугове коцкара. Оваква катастрофална ситуација, безизлазност, као и осећај кривице због утицаја проблема који коцкар има на целу породицу, доводе до тога да коцкари имају највишу стопу покушаја самоубиства од свих зависности (укључујући зависност од хероина или алкохолизам)⁷, те чак једна од пет особа са патолошким коцкањем има покушај самоубиства.⁸ Такође особе са патолошким коцкањем имају значајно слабију финансијску сигурност, квалитет живота и чак се повећава смртност и физичке болести.^{9,10}

Иако већина особа које се повремено коцкају имају осећај да држе ствари под контролом, неке процене су да отприлике свака десета особа која се повремено клади развија одређен степен патолошког коцкања. Отприлике 1-3% одраслих имају проблем са коцкањем, чешће мушкарци, али студије показују да су варијације међу државама велике, што јасно показује да је у питању друштвени проблем, односно проблем на који може да се утиче законски и културолошки, и да није биолошка нужност.¹¹ Тако студије показују да је већи број различитих типова легалне коцке јасно повезан са већим

⁶ Види: <https://www.icd10data.com/ICD10CM/Codes/F01-F99/F60-F69/F63-/F63.0>

⁷ Види: <https://www.news5cleveland.com/news/local-news/problem-gamblers-have-highest-suicide-rate-of-any-addiction-disorder-studies-show>

⁸ Види: N.M. Petry, B.D. Kiluk, *Suicidal Ideation and Suicide Attempts in Treatment-Seeking Pathological Gamblers*, 190 *Journal of Nervous and Mental Disease* 7 (2002), стр. 5-7.

⁹ Види: T.W.Fong, *The Biopsychosocial Consequences of Pathological Gambling*, 2 *Psychiatry* (Edgmont) 3(2005), стр. 25 -29.

¹⁰ Види: A. Karlsson, A. Håkansson, *Gambling disorder, increased mortality, suicidality, and associated comorbidity: A longitudinal nationwide register study*, 7 *Journal of Behavioral Addictions* 4 (2018), стр. 1095 – 1097.

¹¹ Види: E. Gabellini, F. Lucchini, M.E. Gattoni, *Prevalence of Problem Gambling: A Meta-analysis of Recent Empirical Research (2016–2022)*, 39 *Journal of Gambling Studies* 3 (2023), стр. 1027 – 1057.

степеном патолошког коцкања у популацији.¹² Студије јасно показују директну везу између развоја патолошког коцкања и директног рекламирања коцкања.¹³ Светска истраживања показују да су посебно млади¹⁴ и сиромашни у ризику.¹⁵ Близина коцкарнице је директно повезана са повећањем стопе патолошког коцкања у заједници око коцкарнице.¹⁶ Због свега овога је у стручној јавности препозната потреба да, као и код наркотика и алкохола, се утиче пре свега на приступачност, видљивост и рекламирање коцкарница. Ово се чини без директног утицаја на легалност као етичко и идеолошко питање, јер тиме могу да се смање негативни ефекти на заједницу који су код неконтролисаног ширења коцкарница и рекламирања коцке на нивоу популације катастрофални, без ускраћивања права повремених, “нормалног коцкања”.

Најочигледнији пример повлађивању интересима приређивача игара на срећу од стране српског законодавца се може видети у области оглашавања.

Наиме, Закон о оглашавању¹⁷ има релативно строг приступ у погледу оглашавања неких облика порока или, пак, средстава чија би неодговарајућа употреба могла да угрози здравље грађана. Тако нпр. када су у питању алкохолна пића са садржајем алкохола већим од 20% овај закон предвиђа забрану њиховог оглашавања, укључујући и свако истицање жига или друге ознаке таквог алкохолног пића¹⁸, с тим да она није апсолутна већ су предвиђени одређени изузеци од којих је најзначајнији онај којим се дозвољава њихово рекламирање на електронским медијима у периоду од 23:00 до 06:00.¹⁹ Чл. 47 Закона о оглашавању изричито уређује облик рекламирања алкохолних пића:

Забрањено је у оглашавању приказивати употребу или опонашање употребе алкохолних пића.

Оглашавање алкохолних пића не сме да:

- 1) наводи на прекомерну употребу алкохолних пића, нити да приказује лица која су под дејством алкохола;*
- 2) наводи на то да је алкохолисано стање прихватљиво, нити да приказује уздржавање од пића или умереност у негативном светлу;*
- 3) посредно или непосредно буде усмерено на децу или малолетнике, нити да приказује децу или малолетнике у контексту употребе алкохолних пића;*

¹² Види: J.W.Welte et al, *The Relationship Between the Number of Types of Legal Gambling and the Rates of Gambling Behaviors and Problems Across U.S. States*, 32 *Journal of Gambling Studies* 2 (2016), стр. 8 – 9.

¹³ Види: Syvertsen, A. et al. *Relationships Between Exposure to Different Gambling Advertising Types, Advertising Impact and Problem Gambling*, 38 *Journal of Gambling Studies* 2 (2021), стр. 479.

¹⁴ Види: R. Armitage, *Gambling among adolescents: an emerging public health problem*, 6 *The Lancet Public Health* 3 (2021), стр. 143.

¹⁵ Види: T. Hahmann, S. Hamilton-Wright, C. Ziegler, Flora I. Matheson, *Problem gambling within the context of poverty: a scoping review*, 21 *International Gambling Studies* 2 (2021), стр. 34.

¹⁶ Види: C. Jacques, R. Ladouceur, F. Ferland, *Impact of availability on gambling: a longitudinal study*, 45 *Canadian Journal of Psychiatry* 9 (2000), стр. 810 – 815.

¹⁷ *Службени гласник Републике Србије*, бр. 6/16, 52/19.

¹⁸ Види: чл. 46, ст. 1 Закона о оглашавању.

¹⁹ Види: чл. 46, ст. 5 Закона о оглашавању.

- 4) повезује употребу алкохолних пића са побољшаном физичком кондицијом нити војњом;
- 5) наводи нити асоцира на насилно, агресивно, незаконито, опасно или друго противдруштвено понашање;
- 6) употребу алкохола повезује са храброшћу, нити да ствара утисак да употреба алкохолних пића доприноси друштвеном или сексуалном успеху;
- 7) приказује труднице, нити да повезује трудноћу или материнство са употребом алкохола;
- 8) повезује њихову употребу са здравим начином живота;
- 9) истиче висок проценат алкохола као позитивно својство алкохолног пића;
- 10) садржи тврдњу да алкохолно пиће има терапеутско дејство или да је стимуланс, седатив или средство за решавање конфликтних ситуација.

Када је у питању пушење ту је Закон о оглашавању значајно рестриктивнији. Наиме, њиме је апсолутно забрањено оглашавање дувана и дуванских производа, укључујући и свако истицање жига или друге ознаке произвођача тих производа,²⁰ а забрањено је и истицање жига или друге ознаке произвођача дувана и дуванског производа и у огласној поруци којом се не оглашава произвођач дувана и дуванског производа, укључујући и огласну поруку којом се оглашава спонзорисана активност. Чак и у случајевима где се приступ потенцијалним корисницима дозвољава (нпр. излагање дуванских производа на продајном месту²¹) Закон о оглашавању предвиђа да опрема за излагање дуванских производа на продајном месту, не сме да садржи ликове, звучне или покретне, светлосне (трепћуће) ефекте или било који други атрактиван садржај који би био нарочито пријемчив за децу или малолетнике.²²

Поред оних предвиђених Законом о оглашавању у српском законодавству срећемо и још неке примере широко постављених ограничења у погледу рекламирања, па тако Закон о лековима и медицинским средствима²³ у чл. 168, ст. 1 предвиђа апсолутну забрану оглашавања општој јавности лекова који се издају на рецепт, лекова који се издају на терет средстава здравственог осигурања, лекова који садрже опојне дроге или психотропне супстанце, лекова за туберкулозу, лекова за болести које се преносе полним путем, лекова за инфективне болести, лекова за хроничну несаницу и лекова за дијабетес и друге метаболичке болести.

С друге стране, ограничења у вези са оглашавањем игара на срећу постављена су веома широко и то начин који отвара простор за повлађивање интересима приређивача од страна надлежних органа. На првом месту предвиђене су изричите забране само за оглашавање игара на срећу на интернет страницама или у радио и телевизијским емисијама, односно у штампаним медијима који су намењени деци или малолетницима,²⁴ а забрањено је оглашавање на отвореним површинама, осим на месту које је удаљено најмање 100 метара ваздушном линијом од најближе тачке комплекса предшколске, школске, здравствене или установе намењене деци или малолетницима.²⁵

²⁰ Види: чл. 50, ст. 1 Закона о оглашавању.

²¹ Види: чл. 50, ст. 4 Закона о оглашавању.

²² Види: чл. 50, ст. 8 Закона о оглашавању.

²³ *Службени гласник Републике Србије*, бр. 30/10, 107/12, 105/17, 113/17.

²⁴ Види: чл. 54, ст. 2 и 3 Закона о оглашавању.

²⁵ Види: чл. 54, ст. 1 Закона о оглашавању.

Оглашавање игара на срећу на средствима јавног информисања је у суштини потпуно слободно осим у случају дечијих емисија и из обавезу истицања упозорења о забрани учествовања деци или малолетницима²⁶, при чему иако су чл. 55 Закона о оглашавању предвиђена ограничења у погледу садржине реклама којима се промовишу игре на срећу, она су мање рестриктивна од оних предвиђених у случају нпр. ограничења у вези за начином рекламирања алкохолних пића, а и једноставан увид у било коју рекламу игара на срећу које се емитују на нашим телевизијским каналима или интернет страницама показује да је врло дискутабилно да ли се и таква ограничења поштују.²⁷

Приређивачи игара на срећу су успели да пронађу начин и за оглашавање према најмлађој, малолетничкој, популацији путем нпр. донација спортских терена основним и средњим школама, где се на донираној опреми јасно могу видети њихови жигови, што се свакако може разумети и као један вид слања поруке да је коцка друштвено прихватљив облик понашања. Да не говоримо о апсолутном заузимању простора професионалног спорта, укључујући ту и националне селекције, од стране ове индустрије, како путем спонзорстава, тако и кроз рекламирање током спортских надметања, на самим теренима и на средствима јавног информисања.

Имајући у виду чињеницу да Србија спада у државе са најлибералнијим односом према праву на оглашавање игара на срећу²⁸, да њено друштво све више сноси терет штетних последица порока коцке, као и да релевантна научна истраживања јасно указују на везу између рекламирања и његове распрострањености, нарочито међу младима и социјално угроженима, као логичан закључак се намеће потреба темељне измене чл. 54 до 57, као и члана 68 Закона о оглашавању.

Наиме, оглашавање игара на срећу би требало уподобити правилима за оглашавање пушења што би значило:

а) Предвиђање потпуне забране рекламирања игара на срећу у јавном простору и путем електронских медија, што би укључивало и свако истицање жига или друге ознаке приређивача игара на срећу, укључујући и истицање у огласној поруци којом се не оглашава сам приређивач игара на срећу (нпр. у огласној поруци којим се рекламира спонзорисана активност), осим на објектима у којима се обавља сама делатност. Другим речима, ово би зауставило свако јавно рекламирање, укључујући и она путем спонзорства спортским клубовима или такмичењима.

²⁶ Види: чл. 56 Закона о оглашавању.

²⁷ Чл. 55 Закона о оглашавању предвиђа да оглашавање игара на срећу не сме да:

1) садржи неосноване изјаве о шансама за добитак или приходима који учесници могу да очекују у играма на срећу;

2) сугерише да вештина може утицати на исход игре уколико то није случај;

3) временом, местом или природом оглашавања врши посебан притисак ради учествовања у играма на срећу или омаловажавања неучествовања (охрабрујући учеснике у играма на срећу да поврате губитак и сл.);

4) представља учествовање у играма на срећу као друштвено пожељно или повезује учествовање у играма на срећу са успехом или положајем у друштву;

5) сугерише да учествовање у играма на срећу може представљати начин решавања друштвених, професионалних или личних проблема;

6) сугерише да учествовање у играма на срећу може представљати замену за запослење, решење финансијских проблема или финансијску инвестицију.

²⁸ Види: <https://lawstrust.com/en/autor/klymenko/regulation-gambling-advertising-europe>

б) Прописивање обавезе да објекат у коме се приређују игре на срећу не сме на својој спољашности да садржи ликове, звучне или покретне, светлосне (трепћуће) ефекте или било који други атрактиван садржај који би привлачио пажњу јавности, односно да је поред података самог приређивача игара на срећу, који би морали да буду наведени тако да не привлаче пажњу јавности, на спољашности објекта обавезно приказивати упозоравајуће поруке о штетности зависности од коцке и оглашавајуће поруке акредитованих установа које се баве борбом против болести зависности за које се не би смела наплаћивати било каква накнада и то у сразмери која их чине јасно видљивим и која је већа од оне којом се наводе подаци само приређивача. Исти такав садржај морао би да буде јасно приказан и у унутрашњости објекта у коме се приређују игре на срећу.²⁹

в) Апсолутну забрану промотивних активности приређивача на срећу у виду давања права на бесплатно коришћење њихових услуга или пружањем посебних погодности.

г) Ограничавање интернет оглашавања само на званичне странице самих приређивача игара на срећу, с тим да би се морала предвидети детаљна правила о начину оглашавања игара на срећу на тим страницама.

д) Предвиђање овлашћења Управи за игре на срећу да блокира приступ интернет страницима страних приређивача игара на срећу које нису усаглашене са условима који су прописани нашим законодавством.

ђ) Забрана да се у било каквим хуманитарним активностима користи или помиње назив приређивача игри на срећу, његов жиг или друга ознака, односно да се у те сврхе користи назив који се јасно може повезати са називом приређивача игри на срећу, његовим жигом или другом ознаком, укључујући ту и саме називе фондација које приређивач или са њиме повезана лица могу оснивати.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ОСНОВНИХ РЕШЕЊА

Члан 1. Чланом 1. предлога Закона о изменама и допунама Закона о оглашавању се темељно мења правни оквир којим се у Србији уређује оглашавање игара на срећу, односно члан 54. Закона о оглашавању.

Првим ставом новог члана 54. Закона о оглашавању, а по узору на решење које овај закон већ предвиђа за дуванске производе и одређена алкохолна пића, предвиђа се општа забрана оглашавања класичних и посебних игара на срећу укључујући и свако истицање жига или друге ознаке приређивача игара на срећу.

Ставом 2 се забрањује истицање жига или друге ознаке приређивача игара на срећу и у огласној поруци којом се не оглашава непосредно сам приређивач игара на срећу, укључујући и огласну поруку којом се оглашава спонзорисана активност.

²⁹ Увођење ових мера би подразумевало и измене одредбе чл. 6 Закона о играма на срећу (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 18.20) и доношење нових подзаконских аката којима би се заменио Правилник о изгледу и садржини постера са обавештењем, односно изгледом и садржином упозорења о забрани учествовања малолетних лица у играма на срећу уз одговарајући текст упозорења о превенцији болести зависности (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 13/22, 134/22).

У ставу 3 се прописује да се забрана из ст. 1 и 2 овог члана односи и на сва лица повезана са приређивачем игара на срећу, односно на задужбине и фондације које су основане од стране приређивача игара на срећу и/или са њиме повезаних лица, ако се име, жиг или друга ознака тог повезаног лица, задужбине и фондације може на било који начин повезати са именом, жигом или другом ознаком приређивача игара на срећу.

Одредбе ст. 2 и 3 имају за циљ да спрече да се приређивачи игара на срећу посредно оглашавају.

Ставом 4 се забрањује пружање продајних подстицаја за учествовање у играма на срећу (бесплатни кредити, бонуси или друга средства за учествовање у играма на срећу понуђена учесницима без накнаде).

Став 5 предвиђа да објекат у коме се приређују игре на срећу не сме на својој спољашности да садржи ликове, звучне или покретне, светлосне (трепћуће) ефекте или било који други атрактиван садржај који би привлачио пажњу јавности, односно поред података самог приређивача игара на срећу, који морају да буду наведени тако да не привлаче пажњу јавности, на спољашности објекта обавезно је приказивати упозоравајуће поруке о штетности зависности од коцке и оглашавајуће поруке акредитованих установа које се баве борбом против болести зависности и то у сразмери већој од оне у којој су приказан подаци приређивача игара на срећу.

Став 6 садржи забрану да се на спољашности објекта у коме се приређују игре на срећу приказује било какав садржај осим оног чије је приказивање изричито дозвољено сходно ставу 5. овог члана.

Како би се спречиле недоумице у њиховој примени ставом 7 појашњено је да се одредбе ст. 5 и 6 члана 54 Закона о оглашавању примењују и на просторије у којима се приређују игре на срећу, а које се налазе у објектима који се не користе искључиво за потребе приређивања игара на срећу (играчнице или кладионице у тржним центрима и сличним објектима).

Како би се омогућило да приређивачи игара на срећу представљају услуге које нуде својим корисницима на својим интернет страницама у ст. 8 се прописује изузетак од општег правила према коме се не сматра оглашавањем из става 1. овог члана навођење података о облицима игара на срећу које нуди приређивач игара на срећу ако се то чини искључиво путем његове интернет странице или унутар објекта, односно просторија који се користе за потребе приређивања игара на срећу. С тим да је ставом 9 предвиђено да приређивач игара на срећу мора да обезбеди да његовој интернет страници не могу приступити лица млађа од 18 година.

Коначно у ст. 10 се наводе ограничења којих организатор игара на срећу мора да се држи приликом представљања игара на срећу које нуди преко своје веб странице, односно које представља у унутрашњости објекта и просторија које се користе за приређивање игара на срећу.

Члан. 2. Чланом 2 се предвиђа измена постојећег члана 55 Закона о оглашавању тако да он садржи одредбу да се забране и ограничења прописана овим законом за оглашавање игара на срећу, не односе на оглашавање које има за циљ превенцију болести зависности

од игара на срећу, односно помоћ лицима која пате од ове болести, с тим да ни у том случају није дозвољено користити жиг или другу ознаку приређивача игара на срећу

Члан 3. Услед предложених измена члана 54, члан 56 Закона о оглашавању постаје сувишан.

Члан 4. Казнене одредбе Закона о оглашавању се уподобљавају предложеним изменама.

Члан 5. Закон ступа на снагу 8 дана од дана његовог објављивања у Службеном гласнику, а почиње да се примењује три месеца по ступању на снагу. Разлог зашто се почетак примене закона предвиђа 3 месеца по његовом ступању на снагу лежи у потреби да се приређивачима игара на срећу обезбеди довољно времена да своје пословање (изглед објеката у којима се приређују игре на срећу, односи са оглашивачима и сл.) прилагоде новим законским решењима.

IV. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Који су проблеми које закон треба да реши?

Постојећи правни оквир који уређује оглашавање игара на срећу у Србији је потпуно непримерен. Ограничења која су њиме предвиђена показала су се недовољним и неделотворним. Научне студије јасно показују директну везу између развоја патолошког коцкања и директног рекламирања игара на срећу, при чему су посебно млади и сиромашни чланови нашег друштва изложени ризику. У стручној јавности је стога препозната потреба да се, као и у случају наркотика и алкохола, односно дувана и дуванских производа, утиче пре свега на приступачност, видљивост и рекламирање коцкарница и игара на срећу уопште, како би се смањили драматични негативни ефекти које патолошко коцкање има на српско друштво.

Предложени закон је неопходан први корак ка суочавању српског друштва са погубним последицама које је неконтролисана експанзија игара на срећу узроковала у нашем друштву. Њиме се отклања један од кључних фактора који доприносе ширењу болести зависности од игара на срећу, односно патолошког коцкања, а то је несметано и неограничено оглашавање игара на срећу у јавном простору.

Циљеви који се постижу доношењем закона

Кључни циљ овог Закона је да сви облици законом дозвољених „порока“ у Србији буду на једнак начин третирани када се ради о њиховом оглашавању. Другим речима, циљ је да се на игре на срећу примене иста законска решења за оглашавање у јавном простору која су предвиђена у случају других облика услуга или добара који, као и игре на срећу, доводе до болести зависности које узрокују тешке последице, како по болешћу погођене појединце и чланове њихових породица, тако и по друштво у целини.

Описани циљ се настоји реализовати строжим уређењем начина оглашавања приређивача игара на срећу, тј. путем ограничавања простора за јавно промовисање игара на срећу. Кроз забрану оглашавања игара на срећу, као и забрану пружања подстицаја за учествовање у играма на срећу, смањиће се простор за промоцију и стимулисање облика понашања који посебно штетно делују на нашу млађу популацију, а код једног значајног броја наших грађана доводе и до фаталних последица.

Компаративна предност овог закона у односу на друге могуће могућности за решавање проблема

Решавању проблема болести зависности које игре на срећу изазивају мора се приступити системски, тако да се, поред мера које делују *ex post*, тј. куративно, имплементирају и мере које имају превентивни карактер. Законско ограничавање јавног оглашавања игара на срећу представља меру превентивног карактера која је по својој природи економски рационалнија и јефтинија од мера куративног карактера које, премда су неопходне, нису довољне. Постоји потреба да се у борбу против болести зависности од коцке укључи шири круг учесника у јавном простору, што се овим предлогом постиже, уместо да се целокупна активност усмерена на сузбијање патолошког коцкања препусти искључиво већ преоптерећеном здравственом систему и систему социјалне заштите. Осим тога, предложене превентивне мере претпостављају значајно краћи временски период до успешне имплементације, док истовремено захтевају далеко мања финансијска средства него што је то случај са куративним мерама.

Законско ограничавање и забрањивање рекламирања игара на срећу представља једну од системских мера која потенцијално доводи до смањивања болести зависности које су једне од најраспрострањенијих у нашем друштву. Решења која су овде предвиђена доносе трајно уређење медијског простора и јасну поруку да оваква понашања нису прихватљива, нити је примерено њиховог подстицање на било који начин.

На кога и како ће највероватније утицати решење о закону?

Предложене измене ће утицати на побољшање општег стања у нашем друштву и то путем смањења јавног оглашавања игара на срећу, регулисањем њиховог оглашавања на интернет медијима, као и уређењем изгледа објеката за приређивање игара на срећу. Циљ оваквог избора решења је да се отклоне, односно ублаже штетни ефекти које рекламирање игара на срећу (а оно је у непосредној вези са ширењем болести зависности од коцке, односно патолошког коцкања) има за наше грађане и друштво. Тиме ће се значајно смањити распрострањеност и друштвена прихватљивост понашања које води у зависност, и ублажити тешке последица које она ствара.

Све наведено може довести до значајног смањења расхода јавног здравства и социјалне заштите, који носе основни терет борбе против последица патолошког коцкања у нашем друштву.

Предложено законско решење ће утицати на приређиваче игара на срећу. Описани утицај је неминован будући да постојећи правни оквир даје предност интересима приређивача игара на срећу (што није случај, и то сасвим оправдано, са правним оквиром који се односи на оглашавања произвођача дувана и дуванских производа, нити снажних алкохолних пића), науштрб здравља и економске стабилности грађана Србије. Поред наведеног, предложене измене могу имати посредни утицај и на медијски сектор у Србији, као и на професионални спорт, у смислу губитка једног од извора финансирања.

Међутим, у погледу утицаја на професионални спорт треба приметити неколико важних елемената:

а) Професионални спорт се у Србији тек у последњој деценији значајније ослања на индустрију игара на срећу у погледу финансијске подршке, при чему се за овај период не могу узети било какви значајнији успеси или постигнућа у поређењу са временом када се професионални спорт у Србији ослањао на друге изворе финансирања. Другим речима, историја нас учи да је сасвим могуће обезбедити друге изворе финансирања за српски професионални спорт, као и да његови успеси и развој нису у било каквој вези са подршком индустрије игара на срећу.

б) У овом тренутку немамо на располагању податке о томе колика је подршка коју професионалном спорту у Србији пружа индустрија игара на срећу.

в) Свуда у свету, а нарочито у Европи (В. Британија, Италија, Немачка, Француска, Шпанија, Холандија, Белгија, Пољска) се препознаје потреба да професионални спорт покаже одговорност када је у питању недвосмислено негативан утицај који промовисање игара на срећу од стране спортских клубова и познатих играча има на друштво, а нарочито на децу и омладину, као и социјално угрожене групе.

Стога се описани утицај мора оценити као сасвим прихватљив, имајући у виду шире друштвене интересе који се предложеним мерама штите, постојање алтернативних извора финансирања професионалног спорта, као и општи приступ према овом питању у другим државама на свету.

Какве трошкове ће примена закона изазвати грађанима и привреди?

Када је реч о последицама које ће изазвати предложене мере, на првом месту се може поставити питање судбине запослених у индустрији игара на срећу у Србији, тј. изразити бојазан да би примена предложених измена довела до значајних отпуштања у овом сектору. Имајући у виду тренутно стање на тржишту рада у Србији, такав аргумент не стоји из следећих разлога. Највећи део запослених у индустрији игара на срећу суштински се бави угоститељским делатностима, а управо се у угоститељству Србија суочава са хроничним недостатком радне снаге.³⁰ Другим речима, чак и када би дошло до значајног пада броја запослених у сектору игара на срећу, таква лица би веома лако, и то под све повољнијим условима, могла да нађу посао у сектору угоститељства. Притом, описана промена радног места не би захтевала значајну, а по правилу и никакву преквалификацију. Уместо развоја делатности игара на срећу, Србија би добила боље предуслове за развој свог туристичког, односно сектора угоститељства. Други део запослених у области игара на срећу обухвата лица која се баве пословима рачунарског програмирања и подршке информатичким системима. И у тој области постоји потреба за радном снагом која се све теже може задовољити на домаћем тржишту, при чему би приређивачи игара на срећу могли и да задрже постојећу радну снагу променом пословног модела или изласком на страна тржишта (што неки од њих већ и чине). Коначно, хронични дефицит радне снаге омогућио би и онима који су ангажовани на општим корпоративним или финансијским пословима у оквиру компанија које се баве приређивањем игара на срећу да без превише тешкоћа пронађу истоврсно запослење код других послодаваца.

³⁰ Види: <https://www.hores.rs/hores-poziva-sve-za-resavanje-nedostatka-kvalifikovane-radne-snage-u-ugostiteljstvu/>.

Следећа потенцијална замерка предложеним изменама заснива се на тврдњи да би увођење описаних мера довело до значајног пада прихода буџета Србије, који потичу управо од приређивача игара на срећу. Тачно је да држава Србија приходује значајна средства од приређивача игара на срећу, али се њихов износ мора ставити у однос са свим трошковима које српско друштво трпи због патолошке зависности од коцке. Овде би требало узети у обзир не само трошкове лечења појединаца зависних од коцке, трошкове антисоцијалног понашања које патолошко коцкање подстиче, измаклу корист услед онеспособљавања потенцијално талентованих младих људи да постану корисни чланови друштва, већ и патњу и проблеме којима су изложене њихове породице. Ако би предложене строже мере довеле до смањења потрошње услуга које пружају приређивачи игара на срећу, то свакако не би значило губитак за српску привреду. Напротив, део тог новца би био усмерен у далеко сврсисходније облике потрошње, при чему би један његов део могао да буде усмерени и у различите облике инвестиција (нпр. у школовање сопствене деце уместо у задовољавање личног порока). Предложене мере би створиле јасне подстицаје и за све потенцијалне инвеститоре да своје економске активности преусмере у друге области привреде, што би увећало конкурентност домаће привреде и тако допринело увећању животног стандарда.

Опасност да би предложене мере погодиле страним компанијама те, последично, урушиле конкурентност домаћих привредних субјеката такође се са лакоћом може одбацити. Предложене мере, заправо, настоје да смање конкурентску предност страних приређивача игара на срећу у односу на домаће. Наиме, у складу са предложеним мерама идентична правила би се примењивала на приређиваче игара на срећу који послују по домаћим прописима, независно од власничке структуре њиховог капитала. Стога би се описани аргумент могао схватити пре тако да се њиме у ствари прикрива бојазан да би предложене мере довеле до смањења привлачности домаћих приређивача игара на срећу за потенцијалне купце из иностранства, односно да би довеле до смањења цена које би страни инвеститори били спремни да понуде домаћим власницима у случају да одлуче да продају своје компаније.

Другим речима, кључну штету од увођења предложених мера носили би управо власници компанија које се баве делатношћу приређивања игара на срећу (уколико не преусмере своје економске активности и реализују их у другим секторима привреде), док би друштво као целина од њих имало економске, али и шире друштвене користи у смислу заштите грађана, нарочито деце и омладине, од штетних последица које доноси болест зависности од коцке. Имајући то у виду, намеће се закључак да би такве последице биле сасвим пожељне, а настала „штета“ сасвим прихватљива.

Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Трошкови које ће овај закон створити ограничени су на јасно одређене делове привреде чије пословање српском друштву наноси значајну штету подстицањем активности која доказано ствара зависност и подстиче антисоцијално понашање грађана, те, посредно, штети и члановима њихових породица. Имајући у виду позитивне ефекте које ће одредбе овог Закона имати на умањење подстицаја за описано понашање грађана, сасвим је оправдано да делови привреде који такво понашање омогућавају и подстичу снесу трошкове које овај Закон намеће. Другим речима, позитивне последице доношења овог Закона вишеструко премашују трошкове које он намеће.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилике да се изјасне о закону?

Неформална расправа у јавности на тему оглашавања игара на срећу у Србији се одвија већ дуже време.

V. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства из буџета Републике Србије.

VI. ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА КОЈИ СЕ МЕЊАЈУ, ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ

Ограничења места оглашавања игара на срећу

Члан 54.

~~Забрањено је оглашавање класичних и посебних игара на срећу на отвореним површинама, осим на месту које је удаљено најмање 100 метара ваздушном линијом од најближе тачке комплекса предшколске, школске, здравствене или установе намењене деци или малолетницима.~~

~~Забрањено је оглашавање класичних и посебних игара на срећу на интернет-страницама које су тематски или циљно намењене деци или малолетницима.~~

~~Забрањено је оглашавање класичних и посебних игара на срећу (игре које се приређују у играчницама-казинима, на аутоматима, клађење на спортеке резултате) у радио и телевизијским емисијама које су намењене деци или малолетницима, као и у штампаним медијима намењеним тим лицима.~~

~~Забрањено је оглашавање срећки и тикета (листића), који не могу бити предмет продаје, уступања, издавања и сваког другог представљања на територији Републике Србије у складу са законом који уређује игре на срећу.~~

~~Забрањено је оглашавати игре на срећу ако приређивач није добио сагласност, одобрење односно дозволу надлежног органа за приређивање игре на срећу.~~

ЗАБРАНА ОГЛАШАВАЊА ИГАРА НА СРЕЋУ

ЧЛАН 54.

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ОГЛАШАВАЊЕ КЛАСИЧНИХ И ПОСЕБНИХ ИГАРА НА СРЕЋУ УКЉУЧУЈУЋИ СВАКО ИСТИЦАЊЕ ЖИГА ИЛИ ДРУГЕ ОЗНАКЕ ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ, У СМISЛУ ЗАКОНА КОЈИ УРЕЂУЈЕ ИГРЕ НА СРЕЋУ.

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ИСТИЦАЊЕ ЖИГА ИЛИ ДРУГЕ ОЗНАКЕ ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ И У ОГЛАСНОЈ ПОРУЦИ КОЈОМ СЕ НЕ ОГЛАШАВА ПРИРЕЂИВАЧ

ИГАРА НА СРЕЋУ, УКЉУЧУЈУЋИ И ОГЛАСНУ ПОРУКУ КОЈОМ СЕ ОГЛАШАВА СПОНЗОРИСАНА АКТИВНОСТ.

ЗАБРАНА ИЗ СТАВА 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА ОДНОСИ СЕ И НА СВА ЛИЦА ПОВЕЗАНА СА ПРИРЕЂИВАЧЕМ ИГАРА НА СРЕЋУ, ОДНОСНО НА ЗАДУЖБИНЕ И ФОНДАЦИЈЕ КОЈЕ СУ ОСНОВАНЕ ОД СТРАНЕ ПРИРЕЂИВАЧА ИГРА НА СРЕЋУ И/ИЛИ СА ЊИМЕ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА, АКО СЕ ИМЕ, ЖИГ ИЛИ ДРУГА ОЗНАКА ТОГ ПОВЕЗАНОГ ЛИЦА, ЗАДУЖБИНЕ И ФОНДАЦИЈЕ МОЖЕ НА БИЛО КОЈИ НАЧИН ПОВЕЗАТИ СА ИМЕНОМ, ЖИГОМ ИЛИ ДРУГОМ ОЗНАКОМ ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ.

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ПРУЖАЊЕ ПРОДАЈНИХ ПОДСТИЦАЈА ЗА УЧЕСТВОВАЊЕ У ИГРАМА НА СРЕЋУ (БЕСПЛАТНИ КРЕДИТИ, БОНУСИ ИЛИ ДРУГА СРЕДСТВА ЗА УЧЕСТВОВАЊЕ У ИГРАМА НА СРЕЋУ ПОНУЂЕНА УЧЕСНИЦИМА БЕЗ НАКНАДЕ).

ОБЈЕКАТ У КОМЕ СЕ ПРИРЕЂУЈУ ИГРЕ НА СРЕЋУ НЕ СМЕ НА СВОЈОЈ СПОЉАШНОСТИ ДА САДРЖИ ЛИКОВЕ, ЗВУЧНЕ ИЛИ ПОКРЕТНЕ, СВЕТОСНЕ (ТРЕПЋУЋЕ) ЕФЕКТЕ ИЛИ БИЛО КОЈИ ДРУГИ АТРАКТИВАН САДРЖАЈ КОЈИ БИ ПРИВЛАЧИО ПАЖЊУ ЈАВНОСТИ, ОДНОСНО ПОРЕД ПОДАТАКА САМОГ ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ, КОЈИ МОРАЈУ ДА БУДУ НАВЕДЕНИ ТАКО ДА НЕ ПРИВЛАЧЕ ПАЖЊУ ЈАВНОСТИ, НА СПОЉАШНОСТИ ОБЈЕКТА ОБАВЕЗНО ЈЕ ПРИКАЗИВАТИ УПОЗОРАВАЈУЋЕ ПОРУКЕ О ШТЕТНОСТИ ЗАВИСНОСТИ ОД КОЦКЕ И ОГЛАШАВАЈУЋЕ ПОРУКЕ АКРЕДИТОВАНИХ УСТАНОВА КОЈЕ СЕ БАВЕ БОРБОМ ПРОТИВ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ И ТО У СРАЗМЕРИ ВЕЋОЈ ОД ОНЕ У КОЈОЈ СУ ПРИКАЗАН ПОДАЦИ ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ.

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ НА СПОЉАШНОСТИ ОБЈЕКТА У КОМЕ СЕ ПРИРЕЂУЈУ ИГРЕ НА СРЕЋУ ПРИКАЗИВАТИ БИЛО КАКАВ САДРЖАЈ ОСИМ ОНОГ ЧИЈЕ ЈЕ ПРИКАЗИВАЊЕ ИЗРИЧИТО ДОЗВОЉЕНО ОДРЕДБОМ СТАВА 5. ОВОГ ЧЛАНА.

ОДРЕДБЕ СТАВА 5. И 6. ОВОГ ЧЛАНА ПРИМЕЊУЈУ СЕ И НА ПРОСТОРИЈЕ У КОЈИМА СЕ ПРИРЕЂУЈУ ИГРЕ НА СРЕЋУ, А КОЈЕ СЕ НАЛАЗЕ У ОБЈЕКТИМА КОЈИ СЕ НЕ КОРИСТЕ ИСКЉУЧИВО ЗА ПОТРЕБЕ ПРИРЕЂИВАЊА ИГАРА НА СРЕЋУ (У ТРЖНИМ ЦЕНТРИМА И СЛИЧНИМ ОБЈЕКТИМА).

НЕ СМАТРА СЕ ОГЛАШАВАЊЕМ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА НАВОЂЕЊЕ ПОДАТАКА О ОБЛИЦИМА ИГАРА НА СРЕЋУ КОЈЕ НУДИ ПРИРЕЂИВАЧ ИГАРА НА СРЕЋУ АКО СЕ ТО ЧИНИ ИСКЉУЧИВО ПУТЕМ ЊЕГОВЕ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦЕ ИЛИ УНУТАР ОБЈЕКТА, ОДНОСНО ПРОСТОРИЈА КОЈИ СЕ КОРИСТЕ ЗА ПОТРЕБЕ ПРИРЕЂИВАЊА ИГАРА НА СРЕЋУ.

ПРИРЕЂИВАЧ ИГАРА НА СРЕЋУ МОРА ДА ОБЕЗБЕДИ ДА ЊЕГОВОЈ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ИЗ СТАВА 8. ОВОГ ЧЛАНА НЕ МОГУ ПРИСТУПИТИ ЛИЦА МЛАЂА ОД 18 ГОДИНА.

НАВОЂЕЊЕ ПОДАТАКА О ОБЛИЦИМА ИГАРА НА СРЕЋУ КОЈЕ НУДИ ПРИРЕЂИВАЧ ИГАРА НА СРЕЋУ НА СВОЈОЈ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ, ОДНОСНО

УНУТАР ОБЈЕКТА И ПРОСТОРИЈА КОЈЕ СЕ КОРИСТЕ ЗА ПРИРЕЂИВАЊЕ ИГАРА НА СРЕЋУ МОРА ДА ИСПУЊАВА СЛЕДЕЋЕ УСЛОВЕ:

- 1) НЕ СМЕ ДА САДРЖИ НЕОСНОВАНЕ ИЗЈАВЕ О ШАНСАМА ЗА ДОБИТАК ИЛИ ПРИХОДИМА КОЈИ УЧЕСНИЦИ МОГУ ДА ОЧЕКУЈУ У ИГРАМА НА СРЕЋУ;
- 2) НЕ СМЕ ДА СУГЕРИШЕ ДА ВЕШТИНА МОЖЕ УТИЦАТИ НА ИСХОД ИГРЕ УКОЛИКО ТО НИЈЕ СЛУЧАЈ;
- 3) НЕ СМЕ ДА ПРИРОДОМ САДРЖАЈА ВРШИ ПОСЕБАН ПРИТИСАК РАДИ УЧЕСТВОВАЊА У ИГРАМА НА СРЕЋУ ИЛИ ОМАЛОВАЖАВАЊА НЕУЧЕСТВОВАЊА (ОХРАБРУЈУЋИ УЧЕСНИКЕ У ИГРАМА НА СРЕЋУ ДА ПОВРАТЕ ГУБИТАК И СЛ.);
- 4) НЕ СМЕ ДА ПРЕДСТАВЉА УЧЕСТВОВАЊЕ У ИГРАМА НА СРЕЋУ КАО ДРУШТВЕНО ПОЖЕЉНО ИЛИ ПОВЕЗУЈЕ УЧЕСТВОВАЊЕ У ИГРАМА НА СРЕЋУ СА УСПЕХОМ ИЛИ ПОЛОЖАЈЕМ У ДРУШТВУ;
- 5) НЕ СМЕ ДА СУГЕРИШЕ ДА УЧЕСТВОВАЊЕ У ИГРАМА НА СРЕЋУ МОЖЕ ПРЕДСТАВЉАТИ НАЧИН РЕШАВАЊА ДРУШТВЕНИХ, ПРОФЕСИОНАЛНИХ ИЛИ ЛИЧНИХ ПРОБЛЕМА;
- 6) НЕ СМЕ ДА ПОСРЕДНО ИЛИ НЕПОСРЕДНО БУДЕ УСМЕРЕНО НА ДЕЦУ ИЛИ МАЛОЛЕТНИКЕ;
- 7) НЕ СМЕ ДА СУГЕРИШЕ ДА УЧЕСТВОВАЊЕ У ИГРАМА НА СРЕЋУ МОЖЕ ПРЕДСТАВЉАТИ ЗАМЕНУ ЗА ЗАПОСЛЕЊЕ, РЕШЕЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ПРОБЛЕМА ИЛИ ФИНАНСИЈСКУ ИНВЕСТИЦИЈУ.

~~Ограничења садржине оглашавања игара на срећу~~

Члан 55.

~~Оглашавање игара на срећу не сме да:~~

- ~~1) садржи неосноване изјаве о шансама за добитак или приходима који учесници могу да очекују у играма на срећу;~~
- ~~2) сугерише да вештина може утицати на исход игре уколико то није случај;~~
- ~~3) временом, местом или природом оглашавања врши посебан притисак ради учествовања у играма на срећу или омаловажавања неучествовања (охрабрујући учеснике у играма на срећу да поврате губитак и сл.);~~
- ~~4) представља учествовање у играма на срећу као друштвено пожељно или повезује учествовање у играма на срећу са успехом или положајем у друштву;~~
- ~~5) сугерише да учествовање у играма на срећу може представљати начин решавања друштвених, професионалних или личних проблема;~~
- ~~6) сугерише да учествовање у играма на срећу може представљати замену за запошљање, решење финансијских проблема или финансијску инвестицију.~~

~~ОГЛАШАВАЊЕ БОРБЕ ПРОТИВ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ ОД ИГАРА НА СРЕЋУ~~

~~ЧЛАН 55.~~

~~ЗАБРАНЕ И ОГРАНИЧЕЊА ПРОПИСАНА ОВИМ ЗАКОНОМ ЗА ОГЛАШАВАЊЕ ИГАРА НА СРЕЋУ, НЕ ОДНОСЕ СЕ НА ОГЛАШАВАЊЕ КОЈЕ ИМА ЗА ЦИЉ ПРЕВЕНЦИЈУ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ ОД ИГАРА НА СРЕЋУ, ОДНОСНО ПОМОЋ ЛИЦИМА КОЈА ПАТЕ ОД ОВЕ БОЛЕСТИ.~~

У ОГЛАШАВАЊУ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО КОРИСТИТИ ЖИГ ИЛИ ДРУГУ ОЗНАКУ ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ

Време оглашавања игара на срећу

Члан 56.

Оглашавање класичних и посебних игара на срећу путем електронских медија, као и у биоскопима, позориштима или другим просторима где се врши приказивање односно извођење представа, дозвољено је, осим ако су тематски или циљно намењене деци или малолетницима.

Оглашавање класичних и посебних игара на срећу мора да садржи упозорење о забрани учествовања деци или малолетницима.

Оглашавање класичних и посебних игара на срећу не сме да:

- 1) искоришћава неискуство или недостатак знања деце или малолетника;
- 2) користи децу или малолетнике у оглашавању, односно усмерава оглашавање на децу или малолетнике;
- 3) повезује учествовање у играма на срећу са активностима намењеним деци или малолетницима;
- 4) повезује учествовање у играма на срећу са стицањем зрелости.

Оглашивач је дужан да, у оглашавању продајних подетицаја за учествовање у играма на срећу (бесплатни кредити, бонуси или друга средства за учествовање у играма на срећу понуђена учесницима без накнаде), на јасан и разумљив начин истакне правила за коришћење продајног подетицаја, а нарочито посебне услове које учесник мора да испуни ради коришћења продајног подетицаја.

На оглашавање подетицаја за учествовање у класичним и посебним играма на срећу (промоцију продајних подетицаја), сходно се примењују ограничења из ст. 1. и 2. овог члана.

На оглашавање наградних игара у роби и услугама сходно се примењују одредбе овог члана, осим одредаба ст. 2. и 3. тач. 2) и 3).

Спонзорство приређивача игара на срећу

Члан 68.

Приређивач класичних и посебних игара на срећу не може да спонзорише децу или малолетнике, њихове активности, као ни лица или активности чију публику претежно чине деца или малолетници.

ЗАБРАНА СПОНЗОРСТВА ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ

ЧЛАН 68.

ПРИРЕЂИВАЧ ИГАРА НА СРЕЋУ НЕ МОЖЕ ДА СПОНЗОРИШЕ МЕДИЈЕ, ПРОГРАМСКЕ САДРЖАЈЕ, СПОРТИСТЕ, СПОРТСКЕ КЛУБОВЕ, СПОРТСКА ТАКМИЧЕЊА, УКЉУЧУЈУЋИ И СПОНЗОРИСАЊЕ ПОЈЕДИНАЦА, ОДНОСНО УЧЕСНИКА ТИХ МАНИФЕСТАЦИЈА.

ПРИРЕЂИВАЧ ИГАРА НА СРЕЋУ НЕ МОЖЕ ДА СПОНЗОРИШЕ ДЕЦУ ИЛИ МАЛОЛЕТНИКЕ, ЊИХОВЕ АКТИВНОСТИ, КАО НИ ЛИЦА ИЛИ АКТИВНОСТИ ЧИЈУ ПУБЛИКУ ПРЕТЕЖНО ЧИНЕ ДЕЦА ИЛИ МАЛОЛЕТНИЦИ.

У СЛУЧАЈЕВИМА СПОНЗОРСТВА КОЈЕ НИЈЕ ЗАБРАЊЕНО У СМИСЛУ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО КОРИШЋЕЊЕ ПОСЛОВНОГ ИМЕНА И ЖИГА ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ.

ОДРЕДБЕ СТАВА 1. ДО 3. ОВОГ ЧЛАНА ПРИМЕЊУЈУ СЕ И НА СВА ЛИЦА ПОВЕЗАНА СА ПРИРЕЂИВАЧЕМ ИГАРА НА СРЕЋУ, ОДНОСНО НА ЗАДУЖБИНЕ И ФОНДАЦИЈЕ КОЈЕ СУ ОСНОВАНЕ ОД СТРАНЕ ПРИРЕЂИВАЧА ИГРА НА СРЕЋУ И/ИЛИ СА ЊИМЕ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА, АКО СЕ ИМЕ, ЖИГ ИЛИ ДРУГА ОЗНАКА ТОГ ПОВЕЗАНОГ ЛИЦА, ЗАДУЖБИНЕ И ФОНДАЦИЈЕ МОЖЕ НА БИЛО КОЈИ НАЧИН ПОВЕЗАТИ СА ИМЕНОМ, ЖИГОМ ИЛИ ДРУГОМ ОЗНАКОМ ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ.

Члан 78.

Новчаном казном у износу од 300.000,00 до 2.000.000,00 динара, казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) поступи супротно чл. 7, 8, и 10. овог закона;
- 2) поступи супротно члану 11. овог закона;
- 3) врши прикривено оглашавање из члана 12. овог закона;
- 4) не означи огласну поруку ознаком препознатљивости у складу са чланом 13. овог закона;
- 5) поступи супротно члану 14. овог закона;
- 6) престала је да важи (види члан 72. Закона - 52/2019-3)
- 7) не истакне телефонску тарифу у складу са чланом 17. овог закона;
- 8) поступи супротно члану 21. овог закона;
- 9) огласном поруком намењеном деци или малолетницима злоупотреби неискуство, незнање или лаковерност детета или малолетника супротно члану 23. овог закона;
- 10) оглашава млеко, другу храну и пиће за одојчад до шест месеци старости, као и прибор за њихово коришћење супротно члану 24. овог закона;
- 11) огласном поруком намењеном деци или малолетницима не штити интегритет деце или малолетника у складу са чланом 25. ст. 1. и 3. овог закона;
- 12) врши оглашавање у образовним и васпитним установама супротно члану 26. овог закона;
- 13) врши оглашавање супротно члану 27. ст. 3. и 4. овог закона;
- 14) врши оглашавање пласирањем производа супротно чл. 28–30. овог закона;
- 15) врши ТВ оглашавање, односно ТВ продају супротно чл. 31–36. овог закона;
- 16) емитује ТВ продају као посебан програмски садржај супротно члану 37. овог закона;
- 17) постави огласни пано на јавним површинама супротно члану 41. овог закона;
- 18) поставља плакате на јавним и другим површинама супротно чл. 42. и 44. овог закона;
- 19) не обезбеди податке из члана 45. став 5. овог закона;
- 20) оглашава алкохолна пића супротно чл. 46. и 47. овог закона;
- 21) огласна порука не садржи упозоравајућу поруку, односно упозорење у складу са чланом 49. овог закона;
- 22) оглашава дуван и дуванске производе и електронске цигарете, течности и делове супротно чл. 50, 51. и 53. овог закона;

- 23) истакне, односно објави обавештење о квалитету, односно другим својствима дувана и дуванских производа и електронских цигарета, течности и делова супротно члану 50. овог закона;
 - 24) оглашава игре на срећу супротно чл. 54–56. овог закона;
 - 25) оглашава наградне игре супротно члану 57. овог закона;
 - 26) оглашава робу или услугу за које износи тврдње о здравственим, лековитим или нутритивним својствима супротно члану 58. овог закона;
 - 27) оглашава опојне дроге и друге психоактивне супстанце из члана 59. овог закона;
 - 28) оглашава порнографију, супротно члану 60. овог закона;
 - 29) оглашава оружје супротно члану 61. овог закона;
 - 30) врши директно оглашавање супротно члану 63. овог закона;
 - 31) поступи супротно члану 64. став 3. овог закона;
 - 32) поступи супротно члану 65. овог закона;
 - 33) поступи супротно члану 66. овог закона;
 - 34) спонзорише медије, спортисте, спортске клубове, спортска такмичења, укључујући и спонзорисање појединаца, односно учесника тих манифестација, као и децу или малолетнике супротно члану 67. овог закона;
 - 35) спонзорише децу или малолетнике, њихове активности, као и лица или активности чију публику претежно чине деца или малолетници супротно члану 68. овог закона;
 - 36) спонзорише медије, спортисте, спортске клубове, спортска такмичења, укључујући и спонзорисање појединаца, односно ~~учесника тих манифестација, као и децу или малолетнике супротно члану 69. ст. 1. и 2. овог закона;~~
 - 37) у случајевима спонзорства које није забрањено, користи пословно име и жиг произвођача дуванских производа супротно члану 69. ст. 3–5. овог закона;
 - 38) не чува огласну поруку 30 дана од дана последњег објављивања, у облику који дозвољава могућност увида у огласну поруку, податке о месту, времену и учесталости оглашавања, односно онемогући увид у огласну поруку у складу са чланом 70. овог закона;
 - 39) не изврши решење из члана 77. овог закона.
- За радње из става 1. овог члана казниће се физичко лице или одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара.
- За радње из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 50.000,00 до 500.000,00 динара.
- За радње из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у органу Републике Србије, Аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара.

Члан 78.

Новчаном казном у износу од 300.000,00 до 2.000.000,00 динара, казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) поступи супротно чл. 7, 8, и 10. овог закона;
- 2) поступи супротно члану 11. овог закона;
- 3) врши прикривено оглашавање из члана 12. овог закона;
- 4) не означи огласну поруку знаком препознатљивости у складу са чланом 13. овог закона;
- 5) поступи супротно члану 14. овог закона;
- 6) престала је да важи (види члан 72. Закона - 52/2019-3)
- 7) не истакне телефонску тарифу у складу са чланом 17. овог закона;
- 8) поступи супротно члану 21. овог закона;

- 9) огласном поруком намењеном деци или малолетницима злоупотреби неискуство, незнање или лаковерност детета или малолетника супротно члану 23. овог закона;
- 10) оглашава млеко, другу храну и пиће за одојчад до шест месеци старости, као и прибор за њихово коришћење супротно члану 24. овог закона;
- 11) огласном поруком намењеном деци или малолетницима не штити интегритет деце или малолетника у складу са чланом 25. ст. 1. и 3. овог закона;
- 12) врши оглашавање у образовним и васпитним установама супротно члану 26. овог закона;
- 13) врши оглашавање супротно члану 27. ст. 3. и 4. овог закона;
- 14) врши оглашавање пласирањем производа супротно чл. 28–30. овог закона;
- 15) врши ТВ оглашавање, односно ТВ продају супротно чл. 31–36. овог закона;
- 16) емитује ТВ продају као посебан програмски садржај супротно члану 37. овог закона;
- 17) постави огласни пано на јавним површинама супротно члану 41. овог закона;
- 18) поставља плакате на јавним и другим површинама супротно чл. 42. и 44. овог закона;
- 19) не обезбеди податке из члана 45. став 5. овог закона;
- 20) оглашава алкохолна пића супротно чл. 46. и 47. овог закона;
- 21) огласна порука не садржи упозоравајућу поруку, односно упозорење у складу са чланом 49. овог закона;
- 22) оглашава дуван и дуванске производе и електронске цигарете, течности и делове супротно чл. 50, 51. и 53. овог закона;
- 23) истакне, односно објави обавештење о квалитету, односно другим својствима дувана и дуванских производа и електронских цигарета, течности и делова супротно члану 50. овог закона;
- 24) оглашава игре на срећу супротно чл. 55. и 56. овог закона;
- 25) оглашава наградне игре супротно члану 57. овог закона;
- 26) оглашава робу или услугу за које износи тврдње о здравственим, лековитим или нутритивним својствима супротно члану 58. овог закона;
- 27) оглашава опојне дроге и друге психоактивне супстанце из члана 59. овог закона;
- 28) оглашава порнографију, супротно члану 60. овог закона;
- 29) оглашава оружје супротно члану 61. овог закона;
- 30) врши директно оглашавање супротно члану 63. овог закона;
- 31) поступи супротно члану 64. став 3. овог закона;
- 32) поступи супротно члану 65. овог закона;
- 33) поступи супротно члану 66. овог закона;
- 34) спонзорише медије, спортисте, спортске клубове, спортска такмичења, укључујући и спонзорисање појединаца, односно учесника тих манифестација, као и децу или малолетнике супротно члану 67. овог закона;
- 35) спонзорише децу или малолетнике, њихове активности, као и лица или активности чију публику претежно чине деца или малолетници супротно члану 68. овог закона;
- 36) спонзорише медије, спортисте, спортске клубове, спортска такмичења, укључујући и спонзорисање појединаца, односно КОРИСТИ ИМЕ И ЖИГ ПРИРЕЂИВАЧА ИГАРА НА СРЕЋУ СУПРОТНОЧЛАНУ 68. ОВОГ ЗАКОНА;
- 37) у случајевима спонзорства које није забрањено, користи пословно име и жиг произвођача дуванских производа супротно члану 69. ст. 3–5. овог закона;
- 38) не чува огласну поруку 30 дана од дана последњег објављивања, у облику који дозвољава могућност увида у огласну поруку, податке о месту, времену и учесталости оглашавања, односно онемогући увид у огласну поруку у складу са чланом 70. овог закона;
- 39) не изврши решење из члана 77. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се физичко лице или одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 50.000,00 до 500.000,00 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у органу Републике Србије, Аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе новчаном казном од 50.000,00 до 150.000,00 динара.

ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

доц. др Биљана Ђорђевић, Радомир Лазовић, проф. др Ђорђе Павићевић, проф. др Јелена Јеринић, Роберт Козма, Добрица Веселиновић, Наталија Стојменовић, доц. др Растислав Динић, Марина Мијатовић, Богдан Радовановић

2. Назив прописа

The Law on Amendments to the Law on Advertising

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,

/

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,

/

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

/

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,

/

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Не.

Београд, 7. март 2024. године

НАРОДНА ПОСЛАНИЦА

доц. др Биљана Борђевић